

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ต้องขับ

นายฉัตรชัย ทันตราศรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความต้องถูกปริญญาในศึกษาดูงาน
ภาควิชาบัณฑิตศึกษา

เมษายน พ.ศ. 2525 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-417-3

011703
011703

LEGAL MEASURES FOR THE SHAREHOLDERS PROTECTION

MR. CHATTIP TANTHAPRASAS

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-561-417-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ถือหุ้น
โดย	นายฉัตรพิพิญ คณฑ์ประสาสน์
ภาควิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาบดี สักกบุศย์ อาจารย์ที่ ทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

សាស្ត្រិយ្យា កម្មកីប៉ូទិភាពិយាលី
(រងគ្រារាជារប ក្រ. សុប្រតិម្ខ បុននាគ)

คณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์

.....~~กุลบุตร~~..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิภา บุลบุตร)

.....*Dee W.*.....กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรรษางกูร.)

 กรรมการ
(นายราษฎร์ คงkit)

ສຶກສີທີ່ຂອງບັນດາກວຽກຢ້າລີ ຈຸດກາລົງກຣົມທ້າວິຖາລີ

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ต้องหุ้น

ชื่อ

นายณัตรทิพย์ ตันประสาสน์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลักษบุศย์
อาจารย์ที่ ทองกี

ภาควิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

2524

บทคัดย่อ

โดยเป็นที่ทราบหนักอยู่แล้วว่าในปัจจุบันนี้ สภาวะทางเศรษฐกิจการค้าของประเทศไทย ยังนับวันจะยิ่งขยายตัวออกไปอย่างไม่จำกัด ประชาชนมีความสนใจจะเข้าร่วมทุนกันเพื่อประกอบกิจกรรมทางการเงินเป็นลำดับ โดยนิยมประกอบกิจกรรมร่วมกันในรูปบริษัทจำกัด แห่งกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2468 อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับบริษัทใช้มากที่สุดในประเทศไทย ไม่มีมาตรการที่รักภูมิคือเพื่อในการที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถือหุ้นในบริษัท แม้รัฐจะได้ตราพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน์จำกัด พ.ศ. 2521 ออกมาให้บังคับโดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้เป็นกฎหมายที่ใช้สำหรับการประกอบกิจการในรูปบริษัทของประชาชนจำนวนมากโดยไม่คำนึงถึงความคุ้มครองแก่ผู้ถือหุ้นในบริษัทให้อย่างเหมาะสมสมควร ใจล้มเหลว กับกฎหมายของประเทศไทยที่พัฒนาแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันประชาชนเกือบทั้งหมดก็ยังคงยึดมั่นในการจัดตั้งบริษัทเป็นบริษัทเอกชนจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นเดิม ไม่ใช่จะเป็นกิจกรรมใดๆ เมื่อเป็นเช่นนี้เห็นทรัพย์จะเดิมเท่านั้นความสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะหุ้นถือว่าไม่ใช้ โดยเร่งรีบค่าเนินการปรับปรุงให้เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนอย่างแท้จริง รัฐก็หาได้ค่าเนินเช่นวันนี้ไม่

การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการมุ่งพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการคุ้มครองผู้ต้องห้ามในบริษัทให้ได้ผลดีที่สุด โดยมุ่งเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องห้ามกับกรรมการและการจัดการงานของบริษัทเป็นสำคัญ โดยผู้เขียนอาศัยหลักที่ว่ากฎหมายที่ผูกดูหนนจะได้รับความคุ้มครองและสามารถบรรลุสเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการเขียนมาเป็นผู้ก่อหลักในบริษัทให้ได้เป็นผลสารที่เรื่านนี้ ก็จะคงให้ผู้ต้องห้ามมีสิทธิและอำนาจในการเข้าถึงความคุ้มครองและการจัดการงานของบริษัทโดยย่างเด่นที่ ยังผู้ต้องห้ามมีความใกล้ชิดกับการจัดการงานของบริษัทมากเท่าไหร่ต้องห้ามก็จะได้รับความคุ้มครองมากขึ้นเท่านั้น นอกจากจะให้อำนาจความคุ้มครองทั้งอยู่กับผู้ต้องห้ามแล้ว ยังจะต้องมีมาตรการที่ทำให้ผู้ต้องห้ามสามารถใช้อำนาจนั้น ๆ ให้อยู่ตลอดเวลาด้วย อีกทั้งจะต้องไม่เป็นการก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ต้องห้ามมากจนเกินควร ผู้เขียนเห็นว่า องค์กรในการควบคุมการค่าเบินงานของบริษัทที่จะให้ได้ผลดีที่สุด จะต้องเป็นองค์กรภายในตัวของบริษัทเอง นี้จะเป็นองค์กรจากภายนอกบริษัทซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น

นอกจากนี้ในการศึกษาถึงกล่าว ยังได้รวมถึงการวิเคราะห์ถึงตัวบทกฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของทางประเทศต่างมีความหมายเหมือนเดิมเพียงพอแล้ว หรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการที่รัฐจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร อุปกรณ์มหawiทัยลัย

Thesis Title Legal Measures for the Shareholders Protection

Name Mr. Chattip Tanthaprasas

Thesis Adviser Associate Professor Sudhabodi Sattabusya, Ph.D.
 Lecturer Natee Thongdee

Department Law

Academic Year 1981

ABSTRACT

It has already been known that trade & economy in Thailand is now expanding widely. People who are interested in investment are gradually in the form of a company. However, company Law in the Civil and Commercial Code, B.E. 2468 (A.D. 1925) which is the most commonly applicable law in Thailand does not provide enough measures for the shareholders' protection. Though the Public Company Act, B.E 2521 (A.D. 1978), has already been passed with the intention to be the law governing business in the form of public company by providing sufficient measures for the protection of shareholders to the same extent as applied in developed countries. Most of the people still prefer the formation of a private company as stated in the Civil and Commercial Code regardless of the size of their business. The Government, at the same time, does not propose the improvement to the law of partnership and company in the Civil and Commercial Code.

This research is intended to explore legal measures for the shareholders' protection by placing emphasis on the relationship between the shareholders and the board of directors and also on the management of the company. The writer's theory is that the shareholders can be well protected and achieve their purpose in joining the company only when they are entitled to control the board of directors and the management of the company. If they are close to the management of the company, they will be well protected.

Besides letting the shareholders control the board of directors, there are several other measures for their protection but such measures not put to much burden upon the shareholders. The writer also point out that the most efficient organ in controlling the management of the company must be the one within the company and not one from outside.

Moreover, this thesis also analyses the existing legal provisions by comparing them with those of foreign countries in order to explore whether existing laws are sufficient and in order to pave the way for amendment in the future.

กิจกรรมประการ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "น้ำท่วมทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้อ่อนน้อม" นี้ ผู้เขียนได้ขอรับขอบเขตห้ามของศาสตราจารย์ ดร.สุขุมพิชัย สักกุลศิริ และท่านอาจารย์ นพ. ทองคำ เป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์หงส์สองห้านได้กรุณาเข้ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้แก่ผู้เขียน ซึ่งนอกจากหัวใจให้คำแนะนำและกำปั้นมาแล้วัง ได้กรุณาชี้แนะและจัดทำหนังสือทาง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ โดยเฉพาะหัวเรื่องศาสตราจารย์ ดร.สุขุมพิชัย สักกุลศิริ ยัง ได้ก่อให้ความกระจังในเรื่องกฎหมายของประเทศไทยร่วมกับสถาบันเทคโนโลยี จึงได้ยังไก่ ให้แนวทางในการเขียนและขอคิดในแบบมุ่งท่อง ๆ วันเป็นประจำโดยชั้นแก้ไข ผู้เขียนอย่างมาก ซึ่งผู้เขียนได้นำแนวทางและขอคิดเหล่านี้มาใช้ในการเขียนและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง ผู้เขียนได้ขอขอบคุณ คุณประยูร เดลินทร์ อธิบดีกรมธรรม์ธุรกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ และคุณประเทือง ศรีรอดคง รองอธิบดีกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและจัดทำหนังสือ เอกสารทาง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ผู้เขียนค้ายิ่ง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบเขตห้ามบุญช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขุมพิชัย สักกุลศิริ ห้าม รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัตน์ ใจวิไลกุล และหัวหน้าบุญช่วยศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หร่ายกุร คอม กรรมการสัญวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประจำในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จ และในท้ายที่สุดคุณคุณที่ผู้เขียนได้ขอขอบคุณอีกท่านหนึ่งคือ บุญช่วยศาสตราจารย์ สุบานิษ มนัส ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการเขียนวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน มากอย่างดี

ฉักรพิพพ์ หัวหน้าประจำส่วน

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๓
กิจกรรมประเพณี.....	๗
บทที่	
๑ บริษัท หุ้น และหุ้นอิฐ	๑
ก. ความหมายของ "บริษัท" โดยทั่วไปและประเภทของบริษัท.....	๑
๑. บริษัทในประเทศไทยอังกฤษ.....	๑
๑.๑ การออกหุ้นบริษัทในประเทศไทยอังกฤษ.....	๒
๑.๒ ประเภทของบริษัทตามกฎหมายอังกฤษ.....	๒
๒. บริษัทในประเทศไทยสหราชอาณาจักร.....	๕
๒.๑ ความหมายของบริษัทในประเทศไทยสหราชอาณาจักร.....	๕
๒.๒ ประเภทของบริษัทในสหราชอาณาจักร.....	๖
๓. บริษัทในประเทศไทย.....	๘
๓.๑ ความเป็นมาของกฎหมายหุ้นส่วนบริษัทของไทย.....	๘
๓.๒ ความหมายของบริษัทในประเทศไทย.....	๑๒
๓.๓ ประเภทของบริษัทในประเทศไทย.....	๑๔
- บริษัทเอกชนจำกัด.....	๑๔
- บริษัทมหาชนจำกัด.....	๑๖
๓.๔ ความเป็นมาของบริษัทมหาชนจำกัดในประเทศไทย...	๑๖
๓.๕ หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑.....	๒๐
- กฎหมายทางประเทศที่ใช้ประกอบการพิจารณา...	
พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑...	๒๑
๓.๖ ลักษณะโดยทั่วไปของบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑.....	๒๑

บทที่		หน้า
ช. หุน.....		28
1. ความหมายของหุน.....		28
2. ลักษณะของหุนโดยทั่วไป.....		31
3. ประเภทของหุน.....		32
ก. บัญถือหุน.....		42
ก. ความเห็นของผู้เขียนเกี่ยวกับกฎหมายหุนส่วนเมืองท้องไทย.....		43
2. สิทธิและการใช้สิทธิโดยทั่วไปของบัญถือหุน.....		51
1. สิทธิในการควบคุมการดำเนินงานของบริษัท.....		51
1.1 การประชุมใหญ่.....		53
- ประเภทของการประชุมใหญ่.....		53
- การประชุมใหญ่บัญถือหุนจะกองมีขึ้นเมื่อใด.....		58
1.2 การจำกัดสิทธิของบัญถือหุนในการออกเสียงลงคะแนน.....		65
1.3 องค์ประชุมบัญถือหุน.....		70
ก. ความหมายขององค์ประชุม.....		70
ข. จำนวนองค์ประชุมบัญถือหุน.....		71
ก. การเดินออกจากการประชุม.....		75
2. สิทธิที่จะได้รับประโยชน์ในเชิงทรัพย์สิน.....		77
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบัญถือหุนกับกรรมการและการจัดการงานของบริษัท.		88
1. บัญถือหุนกับการเลือกตั้งและถอนกรรมการบริษัท.....		90
ก. การเลือกตั้งกรรมการบริษัท.....		90
ก.1 เพิ่มประชุมใหญ่บัญถือหุนแต่งตั้งกรรมการ.....		93
1. การลงคะแนนเสียงโดยตรง.....		93
2. วิธีลงคะแนนเสียงสะสม.....		94
3. การลงคะแนนเสียงแบบสักส่วน.....		97

ก.2 ศูนย์การรวมการแต่งตั้งกรรมการ.....	98
ช. การถอดถอนกรรมการบริษัท.....	102
2. อำนาจและหน้าที่ของกรรมการบริษัท.....	106
1. อำนาจหน้าที่อันเป็นหลักทั่วไปของกรรมการ.....	107
- การกระทำการเหนือขอบอำนาจของกรรมการ.....	108
ก. ขอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของบริษัท.....	109
ข. การจำกัดอำนาจการโคifyข้อบังคับของบริษัท.....	112
ค. การจำกัดอำนาจการโคifyมติของหุ้นส่วนใหญ่ด้วยตัวเอง.....	113
2. หน้าที่ในการ เอาใจใส่ในการจัดการงาน.....	114
3. หน้าที่ในการจัดการงานด้วยความชื่อเสียงสูงและจริงรักภักดี กอบริษัท.....	117
3.1 หน้าที่ในการจัดการภักดีที่อบริษัท.....	118
3.2 หน้าที่จัดการงานด้วยความชื่อเสียงสูง.....	120
ก. ห้ามมิให้กรรมการประโภตการค้าแข่งขันกับบริษัท.....	120
ข. ห้ามมิให้กรรมการซื้อขายทรัพย์สินกับบริษัทโดย พลิกการ.....	122
ค. ห้ามมิให้บริษัทให้กู้ยืมเงินแก่กรรมการ.....	127
3. ความรับผิดชอบกรรมการ.....	129
- กรณีที่กรรมการไม่ท้องรับผิด.....	137
4. เมื่อได้การค่า เป็นกิจการของกรรมการจะต้องได้รับความยินยอม จากผู้ถือหุ้นก่อน	140
5. การขายทรัพย์สินของบริษัทกับความยินยอมของผู้ถือหุ้น.....	144
1. ทางแก้ของผู้ถือหุ้นที่ไม่เห็นด้วยกับการรวมกิจการบริษัทจำกัด หรือการขายทรัพย์สินของบริษัทในประเทศไทยหรือต่อเมือง...	147

2. ทางแก้ของบุตรีหุนที่ไม่เห็นด้วยกับการรวมกิจการบริษัท จำกัดและการขายทรัพย์สินของบริษัทภายใต้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	155
6. การเปิดเผยข้อเท็จจริง.....	162
1. การเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะกิจการของบริษัท	164
2. การเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรรมการ.....	170
7. บุตรีหุนกับการฟ้องคดี.....	175
1. การฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิของบุตรีหุนโดยตรง.....	175
2. บุตรีหุนฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิของบริษัทเพื่อประโยชน์ ของบริษัทโดยส่วนรวม.....	182
– การฟ้องคดีของบุตรีหุนโดยอาศัยสิทธิของบริษัทตาม กฎหมายไทย.....	186
ก. การฟ้องบุคคลภายนอกซึ่งเป็นลูกหนี้ของบริษัท	186
ข. การฟ้องบุคคลภายนอกซึ่งเป็นลูกหนี้ของบริษัท	190
3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการฟ้องคดีโดยบุตรีหุน.....	194
4. คำใช้จ่ายในการฟ้องคดีโดยบุตรีหุน.....	196
1. บุตรีหุนฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิของตนเองเพื่อ ประโยชน์ของตนเองโดยตรง.....	196
2. บุตรีหุนฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิของบริษัทเพื่อ ประโยชน์ของบริษัท.....	197
4. หมายกรรมการคุ้มครอง.....	200
1. การเลือกตั้งและถอนคดอนหมายกรรมการคุ้มครอง.....	203
ก. การเลือกตั้งหมายกรรมการคุ้มครอง.....	203
ข. การถอนคดอนหมายกรรมการคุ้มครอง.....	206

2. คุณสมบัติและข้อห้ามของกรรมการคุ้มครอง..... 207

ก. คุณสมบัติกรรมการ..... 207

1. เรื่องอายุของกรรมการคุ้มครอง..... 207

2. กรรมการคุ้มครองเป็นบุตรอุปถัมภ์ของบริษัท..... 208

ช. ข้อห้ามของกรรมการคุ้มครอง..... 208

3. อ่านจากและหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครอง..... 211

ก. อ่านจากหน้าที่ในการแต่งตั้งกรรมการบริหาร..... 212

ช. อ่านจากหน้าที่ในการให้ความยินยอมแก่กรรมการบริหาร
ในการดำเนินกิจการ..... 214

ท. อ่านจากหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่าย
ผู้จัดการ..... 217

ง. อ่านจากหน้าที่ในการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น..... 218

จ. อ่านจากใน การกระทำแห่งบริษัท..... 219

4. ผลลัพธ์ของการดำเนินกิจการโดยมีคณะกรรมการคุ้มครอง..... 220

5. การนำร่องนวัตกรรมการจัดการงานโดยมีคณะกรรมการคุ้มครองมาใช้
กับบริษัทในประเทศไทย..... 222

ก. บริษัทที่ควรจะทดลองมีคณะกรรมการคุ้มครอง..... 223

1. บริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติบริษัท
มหาชนจำกัด พ.ศ. 2521..... 226

2. บริษัทเอกชนจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ พ.ศ. 2468..... 228

2.1 บริษัทเอกชนจำกัดที่ไม่มีลักษณะเป็นบริษัท
ในครอบครัว..... 229

2.2 บริษัทเอกชนจำกัดที่มีลักษณะเป็นบริษัท
ในครอบครัว..... 229

ช. ฐานะและอ่านจากของคณะกรรมการคุ้มครอง..... 230

บทที่

หน้า

5. บทสรุปและขอเสนอแนะ.....	234
ภาคผนวก.....	244
บรรณานุกรม.....	279
ประวัติ.....	283

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย